

**Kis- és középvállalkozások válaszában: versenyképesség,
innováció, nemzetköziesedés**

A KKV-k nemzetköziesedése az orvosiműszer-gyártásban

**Sass Magdolna
MTA KTI**

Tatabánya, 2010. november 24.

Elméleti háttér

- A KKV-k nemzetköziesedése: szakaszos elméletek (pl. Johansson és Vahlne), közgazdasági elméletek (pl. Dunning: OLI), hálózatos elméletek (pl. Johansson és Matson)
- A „született globális” vállalatok elmélete (pl. Madsen, Servais)

Ágazati háttér

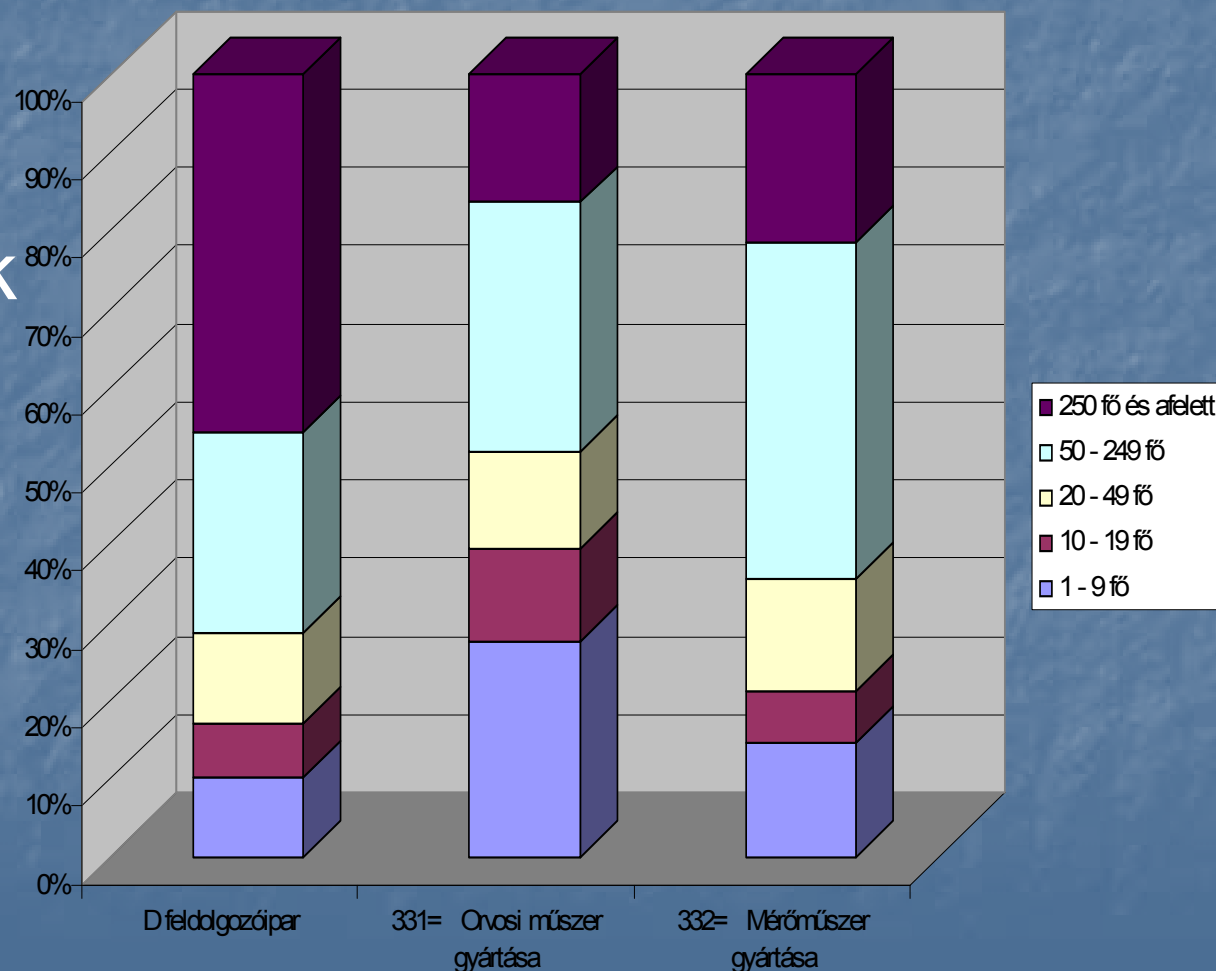
- A világgazdaságban is a dinamikus ágazatok egyike (keresleti és kínálati oldali hatások miatt is)
- Fontos: olyan ágazat, amelynek egyes szegmensei nem szerveződtek globális értékláncokba: lehetőség a kisebb, innovatív cégek számára is
- Magyarország:
  1. A magyar tulajdonban levő KKV-k viszonylag jelentős súlya (örökség és spin-offok)
  2. Magasabb HÉ, a fehérgallérosok magasabb aránya, magasabb K+F-kiadások a feldolgozóipari átlaghoz képest
  3. Viszonylag jó versenyképességi mutatók az új tagországokhoz képest
  4. Sokféle termék, sokféle piaci szerkezet termékenként, versenyhelyzet és szabályozás eltérő

Magyar orvosiműszer-gyártás

- Magyarországon relatív jelentősége nagy
- Hagyományok
- Újabban spin-offok
- főleg KKV-k
- hazai tulajdon dominanciája
- KKV-k erősen versenyképesek

Vállalati létszám kategóriák szerinti megoszlás, 2006

A kutatás módszere

1. Szakirodalom feldolgozás
2. Hivatalos statisztika hasznosítása
3. On-line felvétel – e-kérdőív (23 vállalat)
4. Esettanulmányok (12 vállalat)

Így egy 35 vállalatra vonatkozó adatbázis

1. Mini-konferenciák gyakorlati szakemberek bevonásával

A kutatás főbb kérdései

(Itt csak néhányat emelünk ki.)

1. Melyek a nemzetköziesedés jellemzői, motiváció és korlátai az ágazat innovatív KKV-i szempontjából?
2. Melyik elmélet írja le legjobban a magyarországi orvosműszer-ágazat KKV-inak nemzetköziesedését?

- Nemzetköziesedés értelmezése: tágan, több forma (beszállítás, bérmunka, import, export, licenz-átvétel, OFDI (két szint), nemzetközi kutatási együttműködés)
- Általában a nemzetköziesedés magas foka az ágazatban, mind a magyar feldolgozóipari átlaghoz, mind az EU KKV-ihoz viszonyítva
- A vállalatok többsége megmarad a nemzetköziesedés egy alacsonyabb szintjén (főleg export), és nem lép tovább
- Ez utóbbi oka a nemzetköziesedés korlátaiban keresendő
- A korlát leginkább nem pénzügyi jellegű! (kivéve a „született globálisakat”) – hasonlóan a külföldi kutatási eredményekhez, inkább a humán kapacitások hiánya, pl. nyelvtudás, menedzsment-tudás hiánya

A nemzetköziesedés akadályai

	Nagyon fontos	Fontos	Nem fontos	Nem jellemző	Átlag*
Humán tényezők					
Nyelvtudás hiánya	9	5	3	9	2.4
A terjeszkedést menedzselni képes humán erőforrások hiánya	6	7	0	1	2.5
Külföldi munkavégzési hajlandóság hiánya	3	1	1	9	2.4
Nem kielégítő humán erőforrások szervezetten belül	3	7	1	3	2.2
Nehezen megszerezhető tudás	4	3	1	7	2.8
Technikai tényezők					
Információhiány	6	4	2	5	2.3
Megfelelő külföldi partner hiánya	7	6	2	1	2.3
Pénzügyi eszközök hiánya	5	8	3	1	2.1
Magas költségek	5	3	1	5	2.4
Valutakockázat	3	3	3	5	2
Szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos problémák	3	2	4	5	1.9
Környezeti tényezők					
Magyarországi gazdasági környezet problémái	7	4	4	0	2.2
A fogadó gazdaság üzleti környezetével kapcsolatos problémák	4	6	2	3	2.2
A fogadó gazdaságban uralkodó szabályozási környezet	6	4	2	3	2.3

- A nemzetköziesedés fő motivációja: piackeresés (az új tagországokra vonatkozó irodalomnak megfelelően: Svetlicic et al., 2007)), de az ágazat innovatív jellege miatt van „tudáskereső” (Hollenstein, 2008) típusú befektetés is
- Az ú.n. „push” tényezők (főleg a piac szűkössége) fontosabbak, mint a „pull” tényezők, kivéve a „született globálisakat”

A K+F nemzetköziesedésének motivációi

	Nagyon fontos	Fontos	Nem fontos	Nem jellemző	Átlag*
Humán erőforrások elégtelensége a szervezeten belül	3	3	0	8	2.5
Innovációhoz szükséges pénzügyi erőforrások bővítése	1	5	0	6	2.2
Innovációs folyamat meggyorsítása	2	3	0	6	2.4
Aktív (üzleti) kapcsolat továbbfejlesztése	5	3	4	2	2.1
Külső állami támogatás	3	0	0	8	3
Speciális tudás, technológia megszerzése	6	3	0	4	2.7
Gyorsabb fejlődés lehetősége	6	3	0	4	2.7

Eredmények 3: elméletek

- Szakaszos nemzetköziesedésre utaló jelek, de még általában korai szakaszban;
- OLI-keret: „O” és „I” jelenléte fontos (innováció), „L” szempontjából horizontális típusú (piackereső) beruházások – így ennek motivációi;
- Valószínűsíthetően erős kapcsolat a nemzetköziesedés szintje és az innovációs intenzitás között (kicsiny minta)
- Hálózatos elmélet: személyes kapcsolatok, vállalati kapcsolatok fontossága, mind a nemzetköziesedésben, mind az innováció nemzetköziesedésében

- Köszönöm a figyelmet!

Sass Magdolna

MTA Közgazdaságtudományi Intézet

sass@econ.core.hu